

molt més alt i més lluny per projectar-se de nou al cap de tants anys de grisor provincialiana. Girona ha sabut treure el cap més amunt de la boira i del campanar de la catedral; Figueres només ha sabut contemplar-se passivament en el mirall d'en Dalí”.

Per a Joan Armangué, regidor de l'Ajuntament i diputat provincial, el problema és encara més greu: Figueres, candidata de Lorca a la capitalitat de la província, no exerceix amb plenitud ni tan sols la capitalitat comarcal. Segons ell, “Figueres viu tancada en si mateixa i aquest fet pot provocar a curt termini una desvertebració de la comarca”. I encara més: “també la mateixa ciutat viu immersa en una crisi d'identitat”. Armangué, des de l'oposició municipal, assegura que “la manca d'un projecte econòmic, social i cultural, està fent de Figueres una ciutat sense un plantejament de futur”. I en això coincideix amb Guillaumet: “la nova Girona ha trobat un camí d'identificació i de projecció de futur, i la nova Figueres encara no”.

El mateix dia que publicava aquestes afirmacions, el diari recollia discretament un altre fet; en un tres i no res, i a les mateixes barbes de la policia urbana, un desconegut havia fet desaparèixer el rellotge que presidia el vestíbul de la Casa Consistorial de Figueres. Amb una inesperada coherència, la notícia de la darrera pàgina venia a il·lustrar la tesi de l'article de fons: si l'Ajuntament havia perdut el rellotge, malament trobaria el futur. Perquè els famosos *rellotges tous* de Dalí tenen les broques completament aturades.

L'hora de Dalí és l'hora del futur?

La Garrotxa, escenari geogràfic

Entre els meus records d'estudiant de batxillerat conservo el de la Geografia com una estranya ciència que ens facilitava mil i un detalls de les terres més llunyanes i exòtiques i convertia, en canvi, en veritable *terra incògnita* aquella on havíem nascut i on vivíem. Així s'explica que coneguéssim el cap de Buena Esperanza abans que el de Creus, el golf de Bengala abans que el de Roses, les fonts de l'Orinoco abans que Ull de Ter, l'Etna abans que el Croscat, les Noves Hèbrides abans que les Medes i el llac de Titicaca abans que l'estany de Banyoles. Tot a l'inrevés del que propugna Merleau-Ponty quan diu que “si és cert que un llibre de geografia conté un llarg saber científic sobre paisatges, rius i mars, aquest saber només és accessible sobre la base d'una experiència individual que necessita un contacte directe i quotidià amb els paisatges, els rius i els mars”.

Això ho havia entès bé, molts anys abans, aquell rebel innat que es deia Prudenci Bertrana. Ell s'escapava sovint de les aules de l'Institut per pujar a les Pedreres, tal com ho explica en un dels seus llibres: “Oh, la fantàstica gosadia dels catorze anys! Oh, l'avorriment de les classificacions i nomenclatures de la Mineralogia! Pedres per pedres, jo solia escollir les que tenien prosòpia llegendària; les que havien conegut quelcom més que l'armari de l'aula”. I així passava tardes glorioses en contacte amb la companyia viva de les Pedreres, mentre que a baix, a la ciutat, restava només “un món convencional de colls planxats, de fórmules de polidesa, de llibres i d'encarcarament”.

Recordo tot això a propòsit del llibre que acaba de publicar en Joan Nogué i Font, *Una lectura geogràfica-humanista del paisatge de la Garrotxa*, perquè és una mostra esplèndida de la Geografia que a mi m'hauria agradat de saber, però que ningú no es va preocupar d'ensenyar-me ni de fer-me conèixer: la geografia dels indrets que veuen cada dia els nostres ulls i trepitgen els nostres peus.

En efecte, una de les gràcies d'aquest assaig és que es dedica a descriure i a interpretar una realitat físicament propera i emocionalment pròxima com és la Garrotxa. Nogué ha escollit aquesta comarca com a àmbit d'estudi per dues raons: perquè és la comarca-paisatge per excel·lència i perquè és la seva, aquella on ha nascut i viscut. Aquest segon motiu fa que s'estableixi, com ell mateix confessa, “una profunda empatia entre l'àrea i l'investigador”. Però jo gosaria dir que hi ha encara més que una empatia i una simpatia: hi ha una harmonia plena i feliç entre el paisatge i l'home. Hi ha allò que volia expressar Rilke quan deia: “aquest paisatge és l'exterior del meu interior”. Per això, en aquest llibre, Joan Nogué ens explica la Garrotxa, però se'ns transparenta sovint ell mateix.

ANGEL VILA

La comarca-paisatge per excel·lència.

Deu anys entre la justícia i la pau

Els deu anys que s'han complert fa poc no són només els de la mort del dictador. També ho són del naixement gironí d'un organisme que va lluitar contra l'agònica dictadura i que va preparar l'arribada de la democràcia. El mes de

febrer de 1975 es va crear al bisbat de Girona el secretariat de *Justícia i Pau*. La seva primera activitat va ser una campanya contra la pena de mort, que va coincidir amb les fatídiques execucions d'aquell setembre. Amb l'inici de la transició, *Justícia i Pau* va estrenar una segona campanya a favor dels Drets Humans i es va afegir a les peticions d'Amnistia.

A partir de les primeres eleccions generals, molts socis fundadors abandonen *Justícia i Pau* per integrar-se en sindicats i partits i treballar directament en la vida pública. El secretariat enfila nous camins —la pau, el desarmament, la solidaritat— i continua fressant els vells, perquè les fites no han pas estat assolides. Com ha escrit el delegat episcopal de *Justícia i Pau* a Girona, Quim Pla, “aviat ens vam adonar que tindriem molta feina; una feina bastant ingrata, puix hauríem de lluitar contra aquells que nosaltres mateixos havíem contribuït a fer pujar al poder. En aquest punt vam descobrir la radicalitat de l'opció cristiana, que s'enfronta al poder, sigui quin sigui, quan aquest poder trepitja o no fa prou atenció als drets humans. Hem hagut de pledejar a favor dels drets de Catalunya, a favor dels drets dels objectors de consciència, a favor dels drets dels pobres del Tercer Món, en contra de la cursa d'armaments. Això ens ha dut a pledejar amb el govern central i amb el govern autonòmic...”

Ara, el desè aniversari de *Justícia i Pau* troba els seus components immersos en un cúmul de problemes vells i nous: l'Any de la Pau, el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, el cinquantè aniversari de la guerra civil, la inclusió de la pena de mort en el codi militar, les denúncies sobre tortures, el referèndum de l'OTAN. Han de lluitar, en el petit front de cada dia, per tal de fer, com els demana el bisbe, “que aquesta societat aconsegueixi un rostre més humà”. Deu anys són pocs per a una tasca que no sembla tenir fi i que sovint ni tan sols deixa entreveure les solucions possibles. Però els de *Justícia i Pau* ja saben que, com va deixar dit Albert Camus, impossible és allò que els humans tarden molt a realitzar.

Camil Geis, sabadellenc de Girona

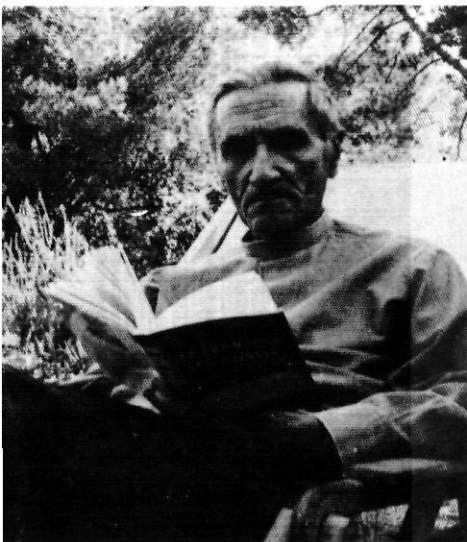
De mossèn Camil Geis, se'n podrien dir —i se n'haurien de dir— moltes coses. Va néixer fa vuitanta-quatre anys al barri gironí del Pont Major. Va estudiar al Seminari de Girona, però aviat va anar a raure a Sabadell, on va fer de professor, de periodista, de capellà, d'organista i de mestre de capella. Poeta, prosista, compositor, lexicògraf, Mestre en Gai Saber, autor d'una extensa bibliografia literària i musical, va publicar, l'any 1942, *Rosa Mística*, el primer llibre aparegut legalment en català després de la guerra civil. A les pàgines d'aquesta Revista, va mantenir-hi durant molts anys una secció fixa amb semblances biogràfiques dels personatges que havia conegut.

Quan va arribar a Sabadell, als vint-i-set anys, la va saludar així: “Aquí teniu una ciutat en marxa, /les xemeneies fumejant al vent”. No se'n va moure mai més. En complir-ne vuitanta, l'ajuntament el va nomenar fill adoptiu i li va atorgar la Medalla d'Or de la ciutat. Allà ha mort ara, serè, envoltat del respecte i de l'admiració generals.

“Sabadellenc de Girona”, com li agradava de dir-se, Camil Geis no va oblidar mai la seva ciutat natal. Els records i els escenaris gironins —el riu, Sant Daniel, el Pont, la Devesa— van fer-se presents una i altra vegada en els seus poemes. Ara ens ha deixat definitivament, mentre es complia al peu de la lletra la predicció climàtica i psicològica continguda en el seu vers: “l'hivern boirós haurà ensoportat Girona”.

Una ciutat anàrquica i malgirbada

Aquí, entre la Gran Via i el Mercadal, en aquest espai envaït per les excavadores, jo hi havia vist complir als obrers de la Grober el feixuc ritual d'una feina inabable. Mentre els homes anaven i venien carregats o inquietos des del fons de les naus, les dones bobinaven troques de fil o romanien absortes davant d'unes màquines que pujaven i baixaven amb un cric-crac incessant i compassat que semblava la respiració de la fàbrica i del barri. En aquest vast recinte, ara desco-

Camil Geis, fidel a les arrels.